SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 73/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. februára 2012 prerokoval vyhlásenie JUDr. Štefana Harabina, predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, o odmietnutí sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta pre ich predpojatosť v rozhodovaní vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 433/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sudcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky Juraj Horváth a Sergej Kohut n i e s ú vylúčení z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. II. ÚS 433/2011.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 2. decembra 2011 doručené vyhlásenie JUDr. Štefana Harabina, predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „navrhovateľ“), o odmietnutí sudcov ústavného súdu Juraja Horvátha

(ako člena senátu) a Sergeja Kohuta (ako predsedu senátu) pre ich predpojatosť v rozhodovaní vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 433/2011.

Vec bola v súlade s rozvrhom práce ústavného súdu na obdobie od 1. marca 2011 až do 28. februára 2012 (ďalej len „rozvrh práce“) pridelená na prerokovanie a rozhodnutie tretiemu senátu ústavného súdu, pričom sudcom spravodajcom je predseda tohto senátu.

Námietku predpojatosti proti sudcovi ústavného súdu Jurajovi Horváthovi navrhovateľ odôvodnil takto:

„Zotrvávanie tohto sudcu na Ústavnom súde SR je protiústavným stavom. Žiadny sudca nemôže obliekať sudcovský talár, ak bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin - a to bez ohľadu na to, že ev. bolo jeho odsúdenie zahladené. Podmienkou pre výkon funkcie sudcu, a tým viac pre výkon funkcie sudcu ústavného súdu, musí byť nulová tolerancia. Ak to ústavný sudca nechápe, resp. nerešpektuje - zrejme pre výhody plynúce z postavenia sudcu ústavného súdu, dokumentuje tým výraznú absenciu profesnej etiky. Treba odmietnuť, aby taký sudca konal a rozhodoval v akejkoľvek veci, ktorý nerešpektoval ani výzvu pléna Ústavného súdu, aby zvážil svoje zotrvanie vo funkcii a aby odstúpil, lebo zotrvávaním vo funkcii škodí Ústavnému súdu SR.

Odmietavý postoj a kritiku JUDr. Horvátha s požiadavkou, aby vyzliekol talár a opustil sudcovské rady vyjadril JUDr. Štefan Harabin predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky verejne (viackrát bol publikovaný v rôznych médiách...).

Tieto výroky nepochybne vnímal aj JUDr. Horváth a vytvoril si vo vzťahu k JUDr. Štefanovi Harabinovi odmietavý postoj. Nemožno vylúčiť, že ten postoj je až nepriateľský, neprajný. Takýto vzťah ho však diskvalifikuje z účasti na predmetnom konaní a rozhodovaní.“

Námietku predpojatosti proti sudcovi ústavného súdu Sergejovi Kohutovi navrhovateľ odôvodnil tým, že *„Jeho predpojatosť je daná tým, že v roku 2003 ako neúspešný kandidát na predsedu Najvyššieho súdu napadol voľbu predsedu najvyššieho súdu na túto funkciu sťažnosťou na Ústavnom súde, o ktorej aj Ústavný súd rozhodoval. Je všeobecne známe, že úspešným účastníkom tejto voľby bol JUDr. Štefan Harabin. Sudca*

Sergej Kohút vyjadril svoju predpojatosť vo viacerých veciach súčasného predsedu najvyššieho súdu ako účastníka konania, kde mal tento sudca byť pôvodne členom senátu...“.

Z uvedených dôvodov navrhovateľ navrhol vylúčiť sudcov ústavného súdu Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta pre ich predpojatosť z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 433/2011.

Sudca ústavného súdu Juraj Horváth vo svojom vyjadrení k námietke predpojatosti zo 14. decembra 2011 uviedol:

«1. Námietky týkajúce sa „protiústavnosti" môjho zotrvania na Ústavnom súde Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd") sú prima facie neopodstatnené, veď mám rovnaký mandát na výkon funkcie sudcu ústavného súdu, ako hociktorý iný sudca tohto súdu. Uvedený mandát som získal legitímnym spôsobom v súlade s Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava") a so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde"), pričom si dovolím poukázať aj nato, že podmienky získania tohto mandátu dodnes neboli ani v zákone o ústavnom súde ale ani v ústave zmenené (podmienka tzv. nulovej tolerancie dodnes zakotvená nebola). Je pravdou, že sa už v minulosti snažili spochybniť môj mandát sudcu ústavného súdu, avšak neúspešne tak na ústavnom súde, ako aj u prezidenta Slovenskej republiky, pričom jedine tieto ústavné orgány majú právo zaujať ústavne relevantné stanovisko k danej záležitosti. Námietky predpojatosti týkajúce sa „protiústavnosti" môjho zotrvania na ústavnom súde sú z uvedených dôvodov irelevantné.

2. Pokiaľ ide o publikované kritiky JUDr. Štefana Harabina vznesené v rôznych médiách cca pred tromi, štyrmi rokmi, poukazujem na to, že ako sudca ústavného súdu som si vedomý toho, že musím znášať väčšiu intenzitu občianskej a odbornej kritiky, ako iní moji spoluobčania. Slobodu prejavu považujem za jednu z najdôležitejších slobôd, ktorú chcem a aj budem chrániť aj v prípade, ak sa to týka napríklad prejednávania vecí sťažovateľov vyjadrujúcich negatívny postoj k mojej osobe. Vo svojej rozhodovacej činnosti sa riadim ústavou a ústavným sľubom a viem sa vysporiadať aj s prehnane tvrdou kritikou, preto nie

sú odôvodnené námietky JUDr. Štefana Harabina týkajúce sa publikovanej kritiky voči mojej osobe.

Prehlasujem, že v predmetnej veci sa necítim byť predpojatý ani pre pomer k veci ani pre pomer k účastníkom konania a ani k právnemu zástupcovi.»

Sudca ústavného súdu Sergej Kohut vo svojom vyjadrení k námietke predpojatosti zo 7. decembra 2011 uviedol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky nebol a nie je účastníkom konania vo veci, preto mu neprislúcha vznášať námietku zaujatosti voči mne ani voči iným sudcom Ústavného súdu Slovenskej republiky. Tam uvedené námietky voči mojej osobe vôbec nesúvisia s vecou a okrem toho nemám žiadny záujem na výsledku konania, pretože účastníkov konania nepoznám a nemám k nim žiadny vzťah, preto vznesená námietka nie je dôvodná.“

II.

Podľa § 27 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sudca je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nepredpojatosti.

Podľa § 28 ods. 1 zákona o ústavnom súde účastník konania môže vyhlásiť, že niektorého zo sudcov odmieta pre jeho predpojatosť. Ak dôvody, ktoré vedú k vyhláseniu o odmietnutí sudcu pre jeho predpojatosť, vznikli do začiatku ústneho pojednávania, môže ju účastník konania vyhlásiť najneskôr na začiatku ústneho pojednávania. Ak dôvody, ktoré vedú k vyhláseniu o odmietnutí sudcu pre jeho predpojatosť, vznikli v priebehu prvého ústneho pojednávania, môže ju účastník konania vyhlásiť bez zbytočného odkladu. Na neskoršie vyhlásenie o odmietnutí sudcu pre predpojatosť sa neprihliada a ústavný súd už o ňom nerozhoduje.

Podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu pre predpojatosť rozhodne iný senát; odmietnutý člen senátu nehlasuje. Pri rovnosti hlasov rozhoduje hlas predsedajúceho.

Podľa čl. IV bodu 1 rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhoduje tretí senát, ak ide o sudcov druhého senátu.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že existenciu nestrannosti sudcu treba posudzovať podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (III. ÚS 16/00).

Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkovi postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadržal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť (napr. II. ÚS 71/97, III. ÚS 158/08).

Konanie vedené ústavným súdom sp. zn. II. ÚS 433/2011 sa týka sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky spoločnosti B., spol. s r. o., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv a slobôd (okrem iného aj) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Cdo 2/2011-546 z 19. apríla 2011.

Námietka predpojatosti vznesená navrhovateľom je v podstate založená na negatívnom vzťahu (resp. postoji) sudcov ústavného súdu k navrhovateľovi ako fyzickej osobe a zároveň aj predsedovi najvyššieho súdu, a to vzhľadom na ním prezentované negatívne vyjadrenia k osobe sudcu ústavného súdu Juraja Horvátha, ako aj na neúspešnú

kandidatúru sudcu ústavného súdu Sergeja Kohuta na post predsedu najvyššieho súdu v roku 2003, ktorý túto voľbu napadol sťažnosťou podanou ústavnému súdu.

Obaja sudcovia ústavného súdu považujú uvedenú námietku za neopodstatnenú a v predmetnej veci sa necítia byť predpojatí ani pre pomer k veci, ani pre pomer k účastníkom, resp. k ich zástupcom.

Po preskúmaní vyhlásenia navrhovateľa senát ústavného súdu nezistil také skutočnosti, ktoré by podľa § 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde viedli k vylúčeniu uvedených sudcov z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci.

Námietka predpojatosti vznesená navrhovateľom nie je založená na skutočnostiach zakladajúcich pomer sudcov ústavného súdu k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom podľa § 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Dôvodom na vylúčenie sudcov ústavného súdu z prerokúvania a rozhodovania vo veci nie je skutočnosť, že navrhovateľ nesúhlasí s tým, aby rozhodovali o jeho veci.

Ústavný súd venuje pozornosť konaniu o námietkach, aby zabezpečil riadny chod rozhodovania v jemu zverených agendách. Pritom s osobitnou starostlivosťou dbá o to, aby nedošlo k znefunkčneniu súdu a príliš formalistickému posudzovaniu, ktoré by k takémuto znefunkčneniu mohlo smerovať. Ústavný súd sa zaoberal aj postavením predsedu najvyššieho súdu ako orgánu štátnej správy súdu v konaní pred ústavným súdom vo veciach individuálnych sťažností.

Na základe uvedeného senát ústavného súdu dospel k záveru, že námietka predpojatosti vznesená navrhovateľom netvorí u sudcov ústavného súdu Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta zákonnú prekážku pre nezávislý a nestranný výkon sudcovskej funkcie v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 433/2011.

III.

U sudcu Juraja Horvátha v minulosti už senát ústavného súdu rozhodol, že je vylúčený z konaní. Následne však plénum ústavnému súdu na základe námietky totožného sťažovateľa preskúmalo vznesenú námietku totožného obsahu a rozhodlo o tom, že sudca Juraj Horváth nie je vylúčený z rozhodovania vo veciach, ktoré sú zverené plénu ústavného súdu. Toto rozhodnutie ako väčšinový názor pléna ústavného súdu musel vziať senát do úvahy pri svojom rozhodovaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2012